

Sygn. akt I ACa 397/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Alicja Myszkowska

Sędziowie: Sędzia SA Wincenty Ślawnicki

Sędzia SA Dariusz Limiera (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **M. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Budowlany (...) w P.**

przeciwko **(...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 22 grudnia 2014 r. sygn. akt X GC 1092/13

1. oddala apelację;

2. zasądza od M. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Budowlany (...) w P. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygnatura akt I ACa 397/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa M. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Budowlany (...) w P. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o 117.921,77 złotych:

- w pkt 1 uchylił nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy w dniu 6 listopada 2013 roku w sprawie o sygnaturze akt X GNc 1377/13,
- w pkt 2 oddalił powództwo,
- w pkt 3 zasądził od M. U. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Budowlany (...) w P. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 8.167,85 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, a w tym kwotę 3.617,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

- w pkt 4 nakazał zwrócić (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. z kasy Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 1.872,15 złotych tytułem nadpłaconej zaliczki na wynagrodzenie biegłego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny, który Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własny do rozpoznania sprawy na etapie postępowania drugoinstancyjnego:

Powód M. U. od dnia 19 września 1983 roku prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Zakład Budowlany (...) w P., a przedmiotem jego działalności jest między innymi realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków. Pozwana (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. została wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 10 czerwca 2009 roku pod numerem (...). Przedmiotem jej działalności jest realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieskalnych, przygotowanie terenu pod budowę, wykonywanie instalacji elektrycznych, wodnokanalizacyjnych, cieplnych, gazowych i klimatyzacyjnych, tynkowanie, zakładanie stolarki budowlanej.

W dniu 1 kwietnia 2010 roku pomiędzy powodem, jako wykonawcą, a pozwaną, jako zamawiającą, zawarta została umowa na wykonanie robót budowlanych, przedmiotem której była realizacja obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”. Zakres prac budowlanych określała dokumentacja projektowa stanowiąca załącznik nr 1 do umowy. Powód i pozwana związani byli treścią oferty złożonej przez powoda w trakcie postępowania na zamówienia na roboty budowlane (§ 1 umowy). Termin rozpoczęcia robót ustalony został na dzień 1 kwietnia 2010 roku, a zakończenia - na dzień 31 marca 2012 roku (§ 2 umowy). Za wykonanie robót powód miał otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 8.300.000,00 złotych netto. Powyższa cena nie zawierała podatku VAT, który miał zostać doliczony zgodnie z obowiązującymi stawkami. Ustalone wynagrodzenie obejmowało wszelkie koszty związane z realizacją umowy, w tym także koszty materiałów i środków produkcji zużytych przez powoda do prawidłowego wykonania robót (§ 5 umowy). Faktury za wykonane roboty wystawiane miały być przez powoda miesięcznie (na koniec każdego miesiąca) w oparciu o stwierdzenie przez kierownika budowy i inspektora nadzoru wykonanie poszczególnych etapów robót i miały być płatne przez pozwaną przelewem bankowym, w terminie 14 dni licząc od daty doręczenia, na konto bankowe powoda wskazane na fakturze (§ 6 umowy). Zgodnie z § 4 ust. 11 umowy, powód miał prawo do korzystania z usług podwykonawców.

W dniu 3 kwietnia 2010 roku strony zawarły porozumienie nr 1 do umowy o roboty budowlane z dnia 1 kwietnia 2010 roku, które dotyczyło wykonania robót określonych w § 1 umowy, to jest: wykonania instalacji centralnego ogrzewania, instalacji wodno-kanalizacyjnej zewnętrznej i wewnętrznej, instalacji wentylacji i klimatyzacji, instalacji elektrycznej zewnętrznej i wewnętrznej, technologii wykonania basenu. W porozumieniu zaznaczone zostało, że wszelkie roboty instalacyjne wykonywane będą w uzgodnieniu między inwestorem, a generalnym wykonawcą w oparciu o zebranie co najmniej 3 ofert. Porozumienie dotyczyło także wynagrodzenia powoda określonego w umowie z dnia 1 kwietnia 2010 roku i ustalało, że kwota określona na 8.300.000,00 złotych netto nie jest kwotą wiążącą strony i będzie zależała od poniesionych efektywnych kosztów robocizny i materiałów niezbędnych do wykonania robót budowlanych objętych umową z dnia 1 kwietnia 2010 roku.

W dniu 25 lipca 2011 roku strony podpisały aneks nr (...) do umowy o roboty budowlane z dnia 1 kwietnia 2010 roku, mocą którego termin zakończenia robót przesunięty został na dzień 15 czerwca 2012 roku, za wykonanie robót powód miał otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 8.699.781,00 złotych netto, zaś faktura wynikająca ze wzrostu kosztów w skutek zmiany zakresu rzeczowego w kwocie 399.781,00 złotych netto miała zostać uregulowana przy rozliczeniu końcowym, po zakończeniu robót budowlanych objętych umową.

W dniu 3 kwietnia 2012 roku strony zawarły drugą umowę na wykonanie robót budowlanych, przedmiotem której było wykonanie przyłącza wody geotermalnej i przyłącza ciepłociągu dla obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”. Zakres prac budowlanych określała dokumentacja projektowa stanowiąca załącznik nr 1 do umowy. Powód i pozwana związani byli treścią oferty złożonej przez powoda w trakcie postępowania na zamówienia

na roboty budowlane (§ 1 umowy). Termin rozpoczęcia robót ustalony został na dzień 16 kwietnia 2012 roku, a zakończenia - na dzień 15 czerwca 2012 roku (§ 2 umowy). Za wykonanie robót powód miał otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 400.000,00 złotych netto. Powyższa cena nie zawierała podatku VAT, który miał zostać doliczony według obowiązujących stawek. Ustalone wynagrodzenie obejmowało wszelkie koszty związane z realizacją umowy, w tym także koszty materiałów i środków produkcji zużytych przez powoda do prawidłowego wykonania robót (§ 5 umowy). Faktura za wykonane roboty wystawiona miała być po zakończeniu robót i ich końcowym odbiorze, w oparciu o potwierdzenie przez kierownika budowy i inspektora nadzoru wykonania poszczególnych robót i dostarczeniu kompletu dokumentów. Zgodnie z § 4 ust. 7 umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku faktura miała być uregulowana przez pozwaną przelewem bankowym, w terminie 30 dni licząc od daty doręczenia, na konto bankowe powoda wskazane na fakturze (§ 6 umowy).

W wykonaniu umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku powód skorzystał z usług podwykonawcy K. J. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) w Ł.. W dniu 31 maja 2012 roku powód zawarł z K. J. (1) umowę na wykonanie robót budowlanych nr 3, mocą której K. J. (1) miał wykonać przyłączy geotermalne oraz przyłączy ciepłe do obiektu pod nazwą „Budowa budynku hotelowego (...) w U.”. Za wykonanie obu przyłączy K. J. (1) miał otrzymać wynagrodzenie w wysokości 400.000,00 złotych netto. Po wykonaniu powyższych prac K. J. (1) w dniu 2 lipca 2012 roku wystawił powodowi fakturę VAT nr (...) opiewającą na kwotę 344.400,00 złotych brutto (280.000,00 złotych netto). W treści faktury omyłkowo wskazane zostało, że obejmuje ona swym zakresem wykonanie budowy budynku hotelowego (...) w U.. Faktycznie jednak obejmowała ona wykonanie przyłącza wody geotermalnej za kwotę 492.000,00 złotych brutto (400.000,00 złotych netto) i uwzględniała rozliczenie zaliczki nr 1/05/2012/ (...) z dnia 22 maja 2012 roku w kwocie 147.600,00 złotych brutto (120.000,00 złotych netto), stąd jej ostateczna wartość zamknęła się wskazaną wyżej kwotą 344.400,00 złotych brutto (280.000,00 złotych netto). Powód zapłacił podwykonawcy - K. J. (1) - część należności wynikającej z tej faktury w kwocie 100.000,00 złotych.

Zlecone powodowi przez pozwaną prace budowlane objęte umową z dnia 1 kwietnia 2010 roku zostały wykonane solidnie, w wyznaczonym terminie i zgodnie z dokumentacją.

Powód wystawił pozwanej szereg faktur VAT za wykonanie poszczególnych etapów robót budowlanych objętych umową z dnia 1 kwietnia 2010 roku, które opiewały na kwotę w łącznej wysokości 8.724.781,41 złotych netto, a pozwana zapłaciła powodowi całość wynagrodzenia objętego tymi fakturami.

Powód wystawił pozwanej także trzy faktury VAT za wykonanie robót objętych umową z dnia 3 kwietnia 2012 roku obejmującej wykonanie przyłącza wody geotermalnej i przyłącza ciepłociągu, które opiewały na kwotę w łącznej wysokości 400.000,00 złotych netto, a pozwana zapłaciła powodowi całość wynagrodzenia objętego tymi fakturami.

W dniu 18 września 2012 roku powód wystawił dodatkowo pozwanej fakturę VAT nr (...), będącą w istocie re-fakturą częściową faktury nr (...) z dnia 2 lipca 2012 roku, wystawionej przez K. J. (1) na rzecz powoda, na kwotę 244.400,00 złotych brutto (198.699,19 złotych netto). Pozwana złożyła podpis na w/w fakturze VAT nr (...).

W dniu 19 grudnia 2012 roku pozwana zapłaciła podwykonawcy powoda - K. J. (1) kwotę 144.400,00 złotych za wykonane przez niego roboty objęte umową stron z dnia 3 kwietnia 2012 roku.

Pozostała kwota 100.000,00 złotych wynikająca z faktury VAT nr (...), wystawionej w dniu 2 lipca 2012 roku przez K. J. (1), została rozliczona (skompensowana) przez tegoż podwykonawcę z fakturą VAT nr (...) wystawioną podwykonawcy przez powoda w dniu 31 grudnia 2012 roku na kwotę 323.798,91 złotych. Tym samym, faktura VAT nr (...) została w całości uregulowana na rzecz K. J. (1).

W dniu 28 czerwca 2013 roku powód wezwał pozwaną do dobrowolnej zapłaty kwoty 100.000,00 złotych tytułem zwrotu zapłaconej przez powoda części należności podwykonawcy K. J. (1), wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 2 lipca 2012 roku, którą pozwana zobowiązała się uregulować w całości poprzez bezpośrednią zapłatę na rzecz podwykonawcy. Powód wyjaśnił, że powyższa faktura, obejmująca należności podwykonawcy w wysokości 344.400,00 złotych brutto, została zapłacona przez pozwaną jedynie w części obejmującej kwotę 244.400,00 złotych.

Kwotę 100.000,00 złotych, wbrew poczynionym ustaleniom, podwykonawca otrzymał zaliczkowo w obowiązującym terminie płatności od powoda, z tego też względu wezwanie do zapłaty tej sumy jest zasadne. Zapłaty należy dokonać w terminie do dnia 15 lipca 2013 roku, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

W dniu 4 października 2013 roku powód oraz podwykonawca K. J. (1) oświadczyli pozwanej, że wspólnie zmieniają uczynione na wystawionej przez powoda fakturze VAT nr (...) z dnia 18 września 2012 roku zastrzeżenie, że zapłaty należności wynikającej z przedmiotowej faktury VAT w kwocie 244.400,00 złotych pozwana ma dokonać w całości na konto K. J. (1) w ten sposób, że pozostająca do zapłaty należność w postaci odsetek od uiszczonej części należności głównej w kwocie 144.400,00 złotych w związku z nieterminowym jej uregulowaniem i pozostająca do zapłaty część należności głównej w wysokości 100.000,00 złotych wraz z należnymi odsetkami zostanie zapłacona przez pozwaną na rzecz powoda. W oświadczeniu tym wskazane zostało, że stanowi ono jednocześnie przedsądowe wezwanie do zapłaty. Brak zapłaty w terminie 5 dni skutkować będzie wystąpieniem na drogę postępowania sądowego.

W dniu 11 października 2013 roku powód wezwał pozwaną, w terminie 3 dni, do zapłaty kwoty 113.284,93 złotych, na którą składa się kwota 100.000,00 złotych oraz odsetki ustawowe obliczone na dzień 11 października 2013 roku w wysokości 13.284,93 złotych wynikające z niezapłacenia przez pozwaną kwoty 100.000,00 złotych w terminie, tj. do dnia 2 października 2012 roku, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

W dniu 30 października 2013 roku pozwana Spółka, na podstawie art. 376 k.c., wezwała powoda do zapłaty, w terminie 3 dni, kwoty 144.400,00 złotych wpłaconej przez nią podwykonawcy K. J. (1) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 20 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty. Wskazała, że wynagrodzenie powoda za wykonanie przyłącza wody geotermalnej i ciepłociągu ustalone zostało w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku na kwotę 400.000,00 złotych netto (492.000,00 złotych brutto). Pozwana przelała na rachunek bankowy powoda całą przewidzianą w umowie kwotę. Pomimo tego powód nie rozliczył się z podwykonawcą. Biorąc pod uwagę odpowiedzialność z art. 6471kc oraz groźbę odmowy wykonania robót przez podwykonawcę, pozwana w dniu 19 grudnia 2012 roku zapłaciła na rachunek podwykonawcy kwotę 144.400,00 złotych. W związku z powyższym, wniosła, na zasadzie regresu, o natychmiastowy zwrot wpłaconej kwoty.

Powód zawarł z pozwaną dwie umowy: 1) o ostatecznej wartości określonej aneksem z dnia 25 lipca 2011 roku w kwocie 8.699.781,00 złotych netto + VAT (umowa z dnia 1 kwietnia 2010 roku) i 2) o wartość 400.000,00 złotych netto + VAT (umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku). Z tytułu pierwszej umowy powód wystawił pozwanej faktury VAT na kwotę w łącznej wysokości 8.724.781,41 złotych netto + VAT, a z tytułu drugiej umowy - na kwotę w łącznej wysokości 400.000,00 złotych netto + VAT. Z tytułu drugiej umowy powód wystawił dodatkowo re-fakturę nr (...) z tytułu usług podwykonawcy na wartość 198.699,19 złotych netto + VAT. Z tytułu pierwszej umowy pozwana zapłaciła powodowi kwotę 8.724.781,41 złotych netto + VAT, a z tytułu drugiej umowy - kwotę 400.000,00 złotych netto + VAT. Zatem powód z tytułu wynagrodzenia określonego w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku otrzymał całą kwotę (400.000,00 złotych netto + VAT, tj. 492.000,00 złotych brutto). Pozwana dokonała jeszcze wpłaty na poczet faktury VAT nr (...) na konto bankowe podwykonawcy w wysokości 144.000,00 złotych brutto. Nie można jednak przyjąć, że faktura VAT nr (...) dotyczy umowy o wykonanie przyłączy geotermalnego i ciepłego, ponieważ łączne wynagrodzenie wynikające z umowy z dnia 1 kwietnia 2010 roku wraz z aneksem zostało rozliczone, jak również wynagrodzenie za wykonanie przyłączy geotermalnego i ciepłego zgodnie z umową z dnia 3 kwietnia 2012 roku zostało uregulowane w całości. Przy uwzględnieniu faktury VAT nr (...), wartość wynagrodzenia netto określonego w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku została przekroczona o wartość netto z tej właśnie faktury. Wobec powyższego, faktura VAT nr (...) z dnia 18 września 2012 roku nie może być zaliczona na poczet robót przyłączy geotermalnego i ciepłego określonych w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku.

Oceniając materiał dowodowy Sąd Okręgowy wskazał, że opinia biegłego sądowego A. W. sporządzona na potrzeby niniejszej sprawy zawierała wszystkie elementy, które pozwoliły na uznanie jej za w pełni wartościowy materiał dowodowy, sama zaś biegła w sposób spójny, logiczny, jasny, i nie budzący wątpliwości uzasadniła swoje stanowisko przedstawione w tej opinii. Uzasadnienie opinii pisemnej było wyczerpujące i wprost odpowiadało na pytanie zakreślone przez Sąd w tezie dowodowej. Co więcej, ustna uzupełniająca opinia biegłej potwierdziła tylko wnioski

zawarte w opinii pisemnej wskazujące na to, że z tytułu drugiej umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku pozwana zapłaciła powodowi kwotę 400.000,00 złotych netto + VAT, zatem powód z tytułu wynagrodzenia określonego w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku otrzymał całą kwotę (400.000,00 złotych netto + VAT, tj. 492.000,00 złotych brutto) oraz że faktura VAT nr (...) z dnia 18 września 2012 roku, będąca podstawą prawną dochodzonego pozwem roszczenia, nie mogła zostać zaliczona na poczet robót przyłączy geotermalnego i ciepłego określonych w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku, gdyż przy uwzględnieniu faktury VAT nr (...), wartość wynagrodzenia netto określonego w umowie z dnia 3 kwietnia 2012 roku zostałaby przekroczona o wartość netto z tej właśnie faktury. Sąd Okręgowy podkreślił, że żadna ze stron nie wniosła jakichkolwiek zastrzeżeń do opinii biegłego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne. Na wstępie zaznaczył, że w przedmiotowej sprawie bezspornym jest, iż strony łączyły dwie umowy: pierwsza - z dnia 1 kwietnia 2010 roku na wykonanie robót budowlanych, przedmiotem której była realizacja obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”, której ostateczna wartość (wynagrodzenie ryczałtowe) ustalona została aneksem z dnia 25 lipca 2011 roku na kwotę 8.699.781,00 złotych netto i druga - z dnia 3 kwietnia 2012 roku obejmująca wyłącznie wykonanie przyłącza wody geotermalnej i przyłącza ciepłociągu dla obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”, której wartość zamykała się kwotą 400.000,00 złotych netto.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą prawną dochodzonej pozwem kwoty 117.921,77 zł wraz z ustawowymi odsetkami jest umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku, której wykonanie powód zlecił podwykonawcy K. J. (1). Do umowy tej powód wystawił fakturę VAT nr (...), będącą w istocie re-fakturą częściową faktury nr (...) z dnia 2 lipca 2012 roku wystawionej przez K. J. (1) na rzecz powoda na kwotę 244.400 zł brutto.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji w okolicznościach sprawy nie można jednak twierdzić, aby pozwana w ogóle była zobowiązana do zapłaty kwoty wynikającej z powyższej faktury VAT nr (...), w tym - aby była zobowiązana do zapłaty kwoty objętej żądaniem pozwu. Sąd podkreślił, że podstawą prawną dochodzonej pozwem należności w kwocie 117.921,77 złotych wraz z ustawowymi odsetkami była umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku na wykonanie przyłącza wody geotermalnej i przyłącza ciepłociągu dla obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”. Powód wyraźnie bowiem wskazał, że na dochodzoną pozwem należność główną składa się: kwota 100.000,00 złotych tytułem nieuiszczonej przez pozwaną do chwili obecnej części należności głównej objętej fakturą VAT nr (...) z dnia 18 września 2012 roku, kwota 6.702,59 złotych tytułem odsetek ustawowych od kwoty 244.400,00 złotych za okres od dnia 3 października do dnia 18 grudnia 2012 roku i kwota 11.219,18 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych od nieuiszczonej kwoty 100.000,00 złotych za okres od dnia 19 grudnia 2012 roku do dnia poprzedzającego dzień wniesienia pozwu, tj. do dnia 29 października 2013 roku.

Zarówno osobowy, jak i nieosobowy materiał dowodowy zgromadzony w sprawie bezsprzecznie wskazuje na to, że pozwana, z tytułu z umowy z dnia 3 kwietnia 2010 roku, rozliczyła się z powodem w sposób całościowy (podobnie jak z umowy z dnia 1 kwietnia 2010 roku). Za wykonanie przyłączy (umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku) powód miał przecież otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 400.000,00 złotych netto i z tego tytułu wystawił pozwanej trzy faktury VAT: nr (...) na kwotę 125.000,00 złotych netto, nr 18/12 na kwotę 112.398,37 złotych netto i nr 16/12 na kwotę 162.601,63 złotych netto, a więc na kwotę w łącznej wysokości 400.000,00 złotych netto. Pozwana zapłaciła powodowi całość wynagrodzenia objętego tymi fakturami, dowodem czego są załączone do akt sprawy polecenia przelewów. Skoro tak, nie zalega ona z zapłatą za wykonanie przedmiotu tej umowy w najmniejszym choćby stopniu.

Jednocześnie Sąd wskazał, że przedstawiony przez powoda wraz z pozwem materiał dowodowy w postaci oświadczenia złożonego przez niego i przez K. J. (2) w dniu 4 października 2013 roku, jak i wezwania do zapłaty wystosowanego przez powoda względem pozwanej w dniu 28 czerwca 2013 roku i przesądowego wezwania do zapłaty z dnia 11 października 2013 roku, nie dotyczył kwestii związanych z umową z dnia 3 kwietnia 2012 roku, lecz - z umową z dnia 1 kwietnia 2010 roku. Bezspornie do wniosku takiego należy dojść po analizie treści uzasadnienia pozwu, w którym powód podnosi wyłącznie te okoliczności, które dotyczą umowy z dnia 1 kwietnia 2010 roku, całkowicie natomiast pomija i przemilcza kwestie związane z umową z dnia 3 kwietnia 2012 roku. Powód do pozwu nie załączył nawet umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku z której potencjalnie wywodzi swe roszczenia. Załączona do pozwu umowa stron z dnia 1 kwietnia 2010 roku

z pewnością nie stanowiła podstawy prawnej dochodzonego w niniejszym postępowaniu roszczenia. W tej sytuacji, materiał ten okazał się całkowicie bezwartościowy i nie mający dla rozstrzygnięcia sprawy żadnego znaczenia.

Skoro zatem podstawę prawną dochodzonej pozwem kwoty stanowiła umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku, co wynika wprost z treści pozwu, Sąd nie miał podstaw do analizowania kwestii związanych z umową z dnia 1 kwietnia 2010 roku na wykonanie robót budowlanych obiektu pod nazwą „Nowatorski projekt budowy Hotelu (...) w U.”, podnoszonych przez powoda w dalszym toku procesu, po skutecznie wniesionych przez pozwaną zarzutach od nakazu zapłaty. Zauważył jednak, że z wydanej w sprawie opinii biegłego z zakresu rachunkowości A. W. wynika jednoznacznie, iż (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. uiszcza powodowi w całości wynagrodzenie tak z umowy z dnia 1 kwietnia 2010 roku, jak i z umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku. W istocie pozwana Spółka ponad umówione wynagrodzenie ryczałtowe z umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku - za wiedzą powoda - wypłaciła podwykonawcy M. U., K. J. (1) kwotę 144.000,00 złotych i obecnie żąda od powoda zwrotu tej kwoty.

Tym samym powód otrzymał nie tylko w całości wynagrodzenie ryczałtowe wynikające z umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku, ale także po jego stronie istnieje nadpłata w kwocie 144.000,00 złotych, co oznacza, iż żądania pozwu są bezpodstawne.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 496 k.p.c., uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

O zwrocie pozwanej Spółce niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego w kwocie 1.872,15 złotych Sąd orzekł na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżył powód apelacją w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, w tym:

a) art. 219 k.p.c. poprzez odmowę jego zastosowania i połączenia niniejszej sprawy do wspólnego rozpoznania ze sprawą, która toczy się przed Sądem Okręgowym w Łodzi X Wydziałem Gospodarczym pod sygn. akt X GC 662/14 w sytuacji, gdy sprawy te pozostawały i pozostają ze sobą w ścisłym związku;

b) art. 245 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przy ocenie mocy dowodowej dokumentu prywatnego w postaci faktury VAT nr (...), która to ocena została dokonana z pominięciem innych istotnych okoliczności faktycznych sprawy wynikających z pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego;

c) art. 231 k.p.c. poprzez odmowę jego zastosowania i uznanie, że tytuł płatności wskazany na fakturze VAT nr (...) ma decydujące znaczenie przy ocenie zasadności żądania pozwu, w sytuacji gdy inne okoliczności faktyczne nakazywały uznanie, że nie może on mieć decydującego znaczenia dla oceny zasadności powództwa;

d) art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co doprowadziło do dokonania ustaleń faktycznych sprzecznych z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym w związku z:

- bezpodstawnym przyjęciem, że pozwany nie był zobowiązany do zapłaty kwoty wynikającej z faktury VAT nr (...), w tym nie był zobowiązany do zapłaty kwoty objętej żądaniem pozwu w sytuacji, gdy pozwany zaakceptował przedmiotową fakturę VAT, uznając zobowiązanie z niej wynikające a także dokonał na jej podstawie częściowej płatności,
- bezpodstawnym przyjęciem, że tytuł płatności wskazany na fakturze VAT nr (...) ma decydujące znaczenie przy ocenie zasadności żądania pozwu,

- pominięciem istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, w tym ustalonego między stronami sposobu dokonywania wzajemnych rozliczeń,

e) 496 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie w sprawie, w sytuacji gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym z przesłuchania strony powodowej, wbrew błędnej ocenie Sądu pierwszej instancji, wynika, że powództwo jest zasadne;

f) art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez obciążenie powoda kosztami niniejszego procesu;

2) przepisów prawa materialnego, w tym:

a) art. 65 § 2 k.c. poprzez pominięcie przy dokonywaniu oceny zasadności powództwa zgodnego zamiaru stron ujawnionego poprzez ich zachowanie przy wykonywaniu łączącej je umowy.

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, o których zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego w niniejszym postępowaniu, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w mocy oraz zasądzenie na rzecz powoda od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy, wbrew zarzutom apelacyjnym dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, oceniając materiał dowodowy zgromadzony w sprawie zgodnie z zasadami wyrażonymi w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny w całości aprobuje ustalenia faktyczne i przyjmuje je za własne, jak też podziela stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Żaden z zarzutów apelacji nie okazał się uzasadniony. W szczególności nie jest zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 219 k.p.c. Przepis ten daje Sądowi możliwość połączenia kilku spraw w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia. Warunkiem jest pozostawiania tych spraw w związku ze sobą lub możliwość objęcia ich jednym pozwem. Skoro jednak ustawodawca nie nakłada na Sąd obowiązku połączenia kilku spraw, nie sposób czynić Sądowi zarzutu jego naruszenia nie tylko poprzez jego niezastosowanie, ale nawet poprzez nieustosunkowanie się do niego w uzasadnieniu orzeczenia.

Autor apelacji gros zarzutów podbudowuje argumentacją dotyczącą faktury nr (...) podnosząc, że, w jego mniemaniu, Sąd pierwszej instancji w sposób nieprawidłowy, sprzeczny z normą art. 245 k.p.c., ocenił ten dokument na tle całokształtu okoliczności sprawy. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Faktura z pewnością jest dokumentem prywatnym, a nie dokumentem urzędowym i takiej też mocy nie nadał jej Sąd Okręgowy. Żaden z obowiązujących przepisów, w tym przepisy prawa podatkowego, nie nadają fakturom jakiegokolwiek szczególnej mocy dowodowej. Dlatego też Sąd pierwszej instancji dokonał oceny przedłożonej do akt sprawy faktury nr (...) z uwzględnieniem całokształtu okoliczności sprawy i doszedł do przekonania, że faktura ta jest w istocie re-fakturą częściową faktury nr (...) z dnia 2 lipca 2012 roku wystawionej przez podwykonawcę na rzecz powoda. Nadmienić należy, że Sąd Okręgowy dokładnie zanalizował stosunki prawne łączące strony niniejszego postępowania. Miał przy tym na uwadze, że poza eksponowaną w pozwie umową podstawową z dnia 1 kwietnia 2010 roku, strony łączyła jeszcze druga umowa z dnia 3 kwietnia 2012 roku, która w istocie była podstawą dochodzonych przez powoda roszczeń. Rozumowanie Sądu co do stosunków prawnych łączących strony, jak również łączących się z nimi rozliczeń finansowych, jest jasne, logiczne i znajduje

wsparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, a w szczególności w opinii biegłego sądowego A. W.. Uwypuklić należy, że przedmiotowa opinia nie była kwestionowana przez stronę powodową zarówno w toku postępowania, jak również na etapie formułowania zarzutów apelacji. Z opinii tej zaś wynika, że pomiędzy stronami została już rozliczona całość inwestycji i powód nie ma żadnych roszczeń względem pozwanego. Podkreślić należy, że w umowie z 3 kwietnia 2012 roku, z której powód wywodzi swe roszczenia, wynagrodzenie wykonawcy zostało określone w sposób ryczałtowy. Co prawda umowa łącząca strony jest umową o roboty budowlane, uregulowaną w przepisach art. 647 i następnym k.c., niemniej jednak z uwagi na to, że stanowi ona podtyp umowy o dzieło, stosuje się do niej per analogiam regulacje kodeksowe dotyczące tej umowy. Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z art. 632 § 1 k.c. jeżeli strony umówiły się o wynagrodzenie ryczałtowe, przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac.

Wynagrodzenie ryczałtowe oznacza wynagrodzenie za całość dzieła w jednej sumie pieniężnej lub wartości globalnej. Jego istotę stanowi określenie tego wynagrodzenia z góry, bez przeprowadzania szczegółowej analizy kosztów wytwarzania dzieła. Zamawiający, ustalając wynagrodzenie ryczałtowe, wyraźnie lub w sposób dorozumiany zakłada, że przyjmujący zamówienie nie będzie się domagał zapłaty wynagrodzenia wyższego. Przyjmujący zamówienie nie może bowiem żądać podwyższenia wynagrodzenia, chociażby w czasie zawarcia umowy nie można było przewidzieć rozmiaru lub kosztów prac. Ten sposób wynagrodzenia jest stosowany zwłaszcza przy stosunkowo prostych stanach faktycznych umowy o dzieło, gdy wartość wykonanej usługi jest stronom na ogół znana, podobnie jak ewentualny koszt potrzebnych materiałów, spodziewany czas trwania prac itd. W zasadzie ryzyko straty ponosi tu przyjmujący zamówienie. Zamawiający nie może nigdy żądać obniżenia umówionego ryczałtu.

Z powyższych rozważań wynika, że wobec uregulowania względem M. U. nie tylko należności wynikających z umowy z 1 kwietnia 2010 roku, ale również wynikających z umowy z dnia 3 kwietnia 2012 roku, brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania zasadności roszczenia strony powodowej. Ryczałtowe określenie wynagrodzenia powoda sprawia, że nie może on się domagać zapłaty wynagrodzenia wyższego aniżeli wynikające z umowy.

Ostatecznie zatem chybiony jest zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c. Interpretacja zapisów umów łączących strony uwzględnia dyrektywy wykładni płynące z treści wymienionego wyżej przepisu, a sam fakt niezadowolenia skarżącego z wyniku rozumowania przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy, nie może odnieść skutku wobec niewykazania błędów, jakimi miałyby być obarczone rzeczony rozumowanie.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny w Łodzi, działając na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w treści art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając je w wysokości określonej § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).